

COVID-19 VERİ DETAYLARI: TÜRKİYE & İNGİLTERE

Zeki Berk

Endüstri Mühendisi, Veri Görselleştirme Uzmanı

Bilindiği üzere veriler, gerek salgınların etkisini ve gelişimini ortaya koymak, gerekse kamuoyunu salgın konusunda uyarmak açısından çok değerlidir. Bu yazıda Türkiye ve İngiltere'deki COVID-19 salgınının durumunun halka nasıl duyurulduğu, kamuoyuyla paylaşılan bilgilerin detayları ve farklı kullanım amaçlarına göre yeterlilikleri karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmada Türkiye ve İngiltere'deki resmi kaynaklar tarafından yayınlanan bilgiler kullanılmıştır.

Kuşkusuz ülkelerin bu bilgileri titizlikle toplayıp değerlendirmelerinin esas amacı salgının ülkedeki durumunu ölçmek, gidişatını öngörmek ve bu verilere dayanarak alınacak tedbirleri belirlemektir. Bu verilerin kamuya açık bir şekilde paylaşılmasının amacı ise Dünya Sağlık Örgütü'nü, diğer ülkeleri ve halkı bilgilendirmenin yanı sıra, salgını veri üzerinde takip edip ölçmek, sonuçları öngörmek, yönetmek ve kontrol altına almak için yollar arayan bilim insanlarına da gerekli olan bilgileri sağlamak olmalıdır. Bu amaçlara hizmet edebilecek veri çeşitliliğine ve paylaşım kalitesine ulaşmak için en azından aşağıdaki başlıklar altındaki bilgilerin paylaşılması gereklidir:

- 1. Detaylı Test Sonuçları:** Yapılan testlerin ve bunlardan pozitif çıkanların sayıları açıklanırken test sebeplerine göre (semptomlu, temaslı, tarama amaçlı, vaka takibi vb) ayrıştırılmalı ve sonuçlar test yapılma gerekçesine göre sınıflandırılarak kamuoyuna sunulmalıdır.
- 2. Hasta / Hastane Takibi:** Hastaneye yeni yatan, yoğun bakıma alınan, solunum cihazına bağlanan, tedavisi evde yapılan vaka adetleri gün bazında ayrı ayrı verilmelidir. Benzer biçimde hastanede tedavi görenlerden iyileşip taburcu olanlar ile evde tedavi görenlerden iyileşenlerin sayıları ayrı ayrı verilmelidir. Son olarak hastane kapasiteleri ve kullanım oranları klinik, yoğun bakım ve solunum cihazı bazında paylaşılmalıdır.
- 3. Ölümlerin Detaylandırılması:** COVID-19 nedeniyle ölenlerin belirlenmesinde ölüm tarihi ilk pozitif çıkan test tarihinden itibaren bir ay içerisinde olanların sayısı ayrı, iki ay içerisinde olanların sayısı ayrı olarak paylaşılmalıdır.

Kuşkusuz ülkelerin bu bilgileri titizlikle toplayıp değerlendirmelerinin esas amacı salgının ülkedeki durumunu ölçmek, gidişatını öngörmek ve bu verilere dayanarak alınacak tedbirleri belirlemektir. Bu verilerin kamuya açık bir şekilde paylaşılmasının amacı ise Dünya Sağlık Örgütü'nü, diğer ülkeleri ve halkı bilgilendirmenin yanı sıra, salgını veri üzerinde takip edip ölçmek, sonuçları öngörmek, yönetmek ve kontrol altına almak için yollar arayan bilim insanlarına da gerekli olan bilgileri sağlamak olmalıdır.

- 4. Fazladan Ölüm:** Geçmiş yıl ortalamalarında fazla çıkan ölüm adetleri düzenli olarak verilmelidir.
- 5. Bölge ve İl Bazında Bilgi:** Bütün veriler bölge ve il bazında yayınlanmalıdır.
- 6. Karantina Detayı:** Salgının odak noktası haline gelen bulaşma öbekleri (karantina uygulanan köy, mahalle vs.) Düzenli olarak il/ilçe belirtilip numaralanarak listelenmelidir. Bu öbeklerdeki yeni vaka, iyileşme ve ölüm adetleri vakalar sıfırlanana kadar gün bazında yayınlanmalıdır.
- 7. Yaş ve Cinsiyet:** Bütün veriler yaş grupları ve cinsiyet bazında yayınlanmalıdır.
- 8. Elektronik Erişim:** Veriler elektronik bilgi kullanım şekline uygun olarak paylaşılmalıdır.
- 9. Tarama Raporları:** Tarama, seroprevalans raporları ve benzeri araştırma sonuçları süreklilik gösterecek biçimde paylaşılmalıdır.

Türkiye ve İngiltere:

Aşağıdaki tabloda Türkiye ve İngiltere'nin açıkladığı veriler çeşitli parametreler açısından karşılaştırılmıştır. Hem Türkiye¹⁸⁶ hem İngiltere¹⁸⁷ için veriler resmi kaynaklardan derlenmiştir.

Tablo: Türkiye ve İngiltere'nin Açıkladığı COVID-19 Verileri

Ülke	Detaylı Test Sonuçları	Hastane Kapasite Kullanımı	Ölüm Detayı	Fazladan Ölüm	Bölge Bazında Bilgi	İl Bazında Bilgi	Karantina Detayı	Yaş Cinsiyet	Bilgilere Elektronik Erişim	Tarama Raporları
Türkiye	X	X	X	X	✓	X	X	✓	X	X
İngiltere	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

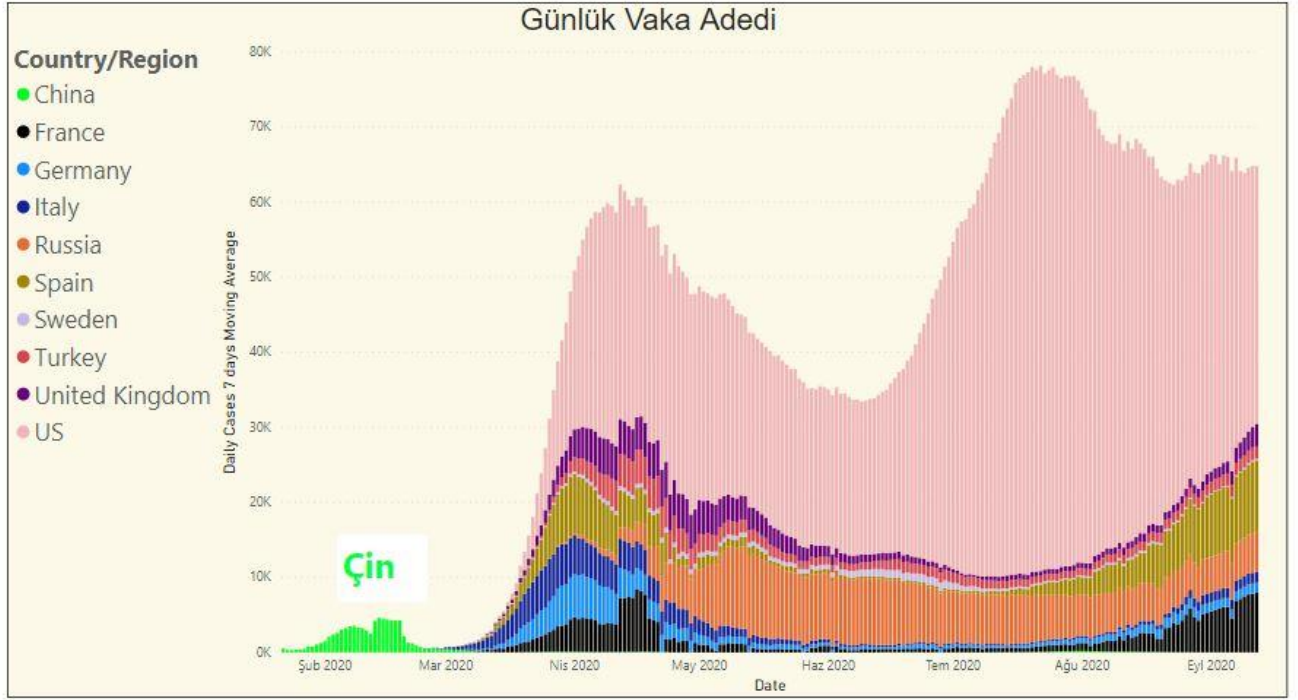
Grafiklerle Salgın Anlatımı

Verileri grafik biçiminde sunmak, toplumun salgını anlamasını ve diğer ülkelerle kendi ülkesini kolaylıkla kıyaslamasını sağlayarak bireylerin sağlık okuryazarlığının yetkinleşmesine katkı sunar. Bu çerçevede aşağıda kimi grafikler sunulmuştur:

¹⁸⁶<https://covid19.saglik.gov.tr/>

¹⁸⁷https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/912973/Weekly_COVID19_Surveillance_Report_week_35_FINAL.PDF ve https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/912961/COVID_19_Weekly_Report_26_August.pdf

Dünyada ve Türkiye’de COVID-19

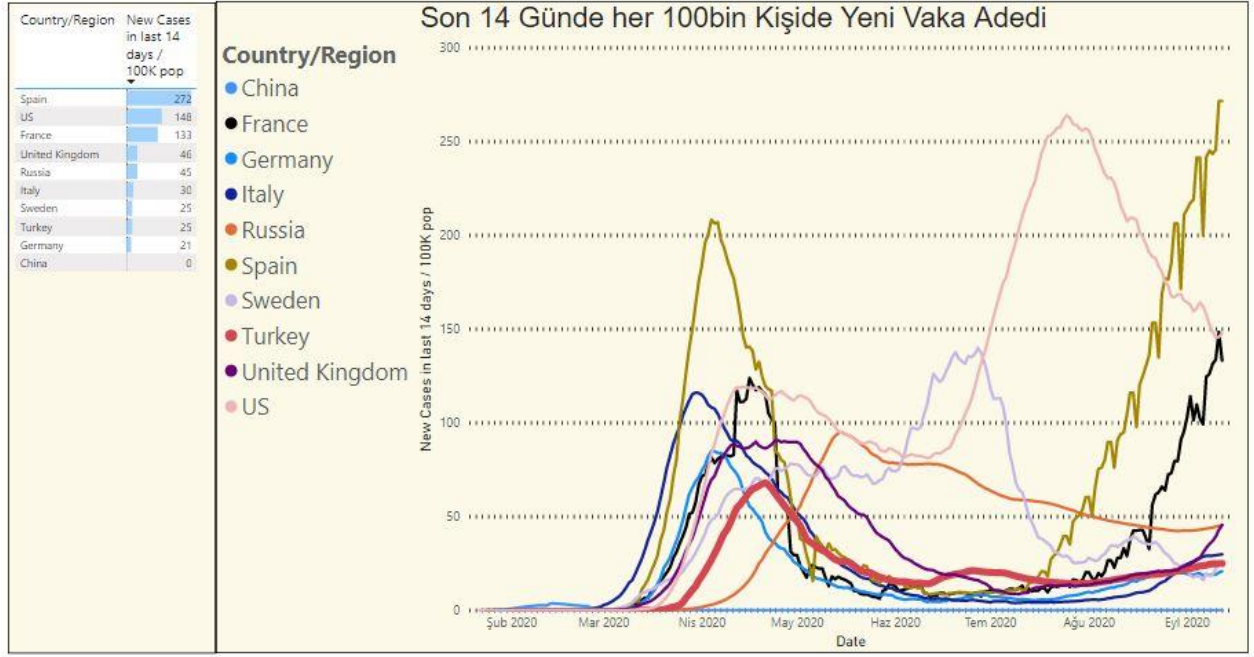
Bu grafikte; Ocak ayında Çin’de başlayan ve Mart ayında doğduğu yerde kontrol altına alınan COVID-19 salgınının Mart ayından itibaren dünyayı saran bir pandemiye nasıl dönüştüğü görülmektedir.

Yeni Vaka Sayısı

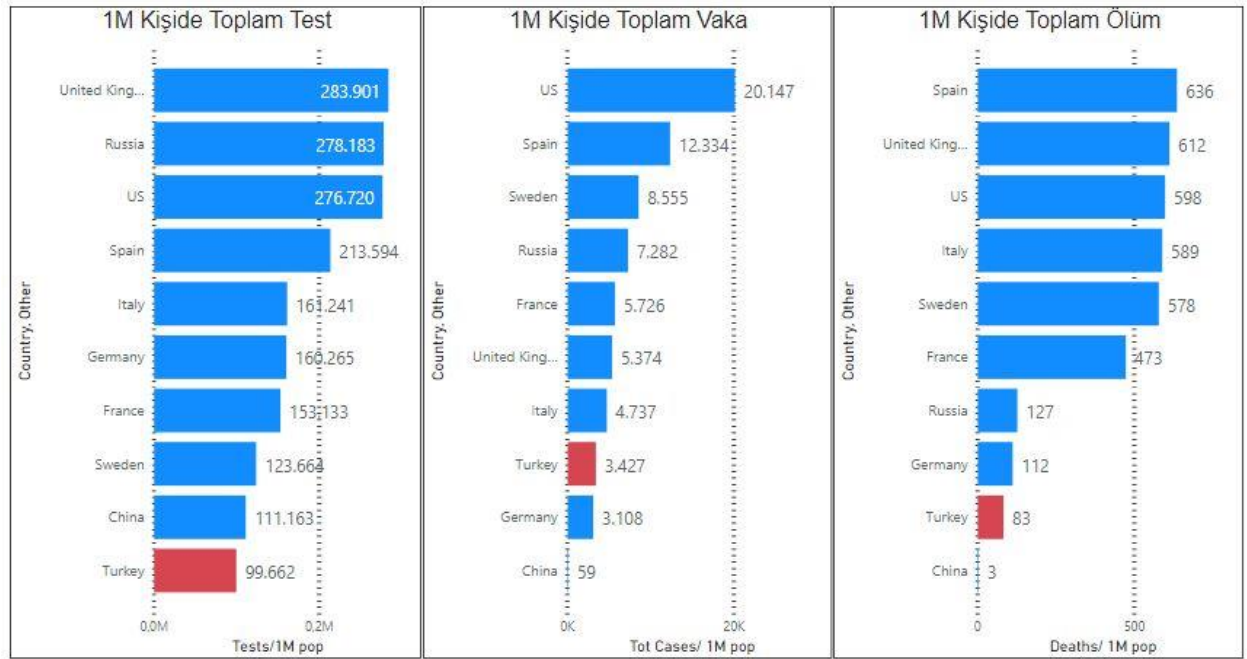
Aşağıda sunulan grafikte ülkelerde her 100 bin kişi içinde son 14 gündeki yeni vaka sayıları gösterilmiştir.

Grafikte kalın kırmızı çizgi ile gösterilen ülke olan Türkiye’de vaka yoğunluğu Ağustos ayı içerisinde Avrupa ile benzer biçimde tekrar yükselmeye başlamıştır.

Grafikten de görüleceği üzere İspanya ve Fransa zirveye doğru ilerlemektedir.

Test Sayısı

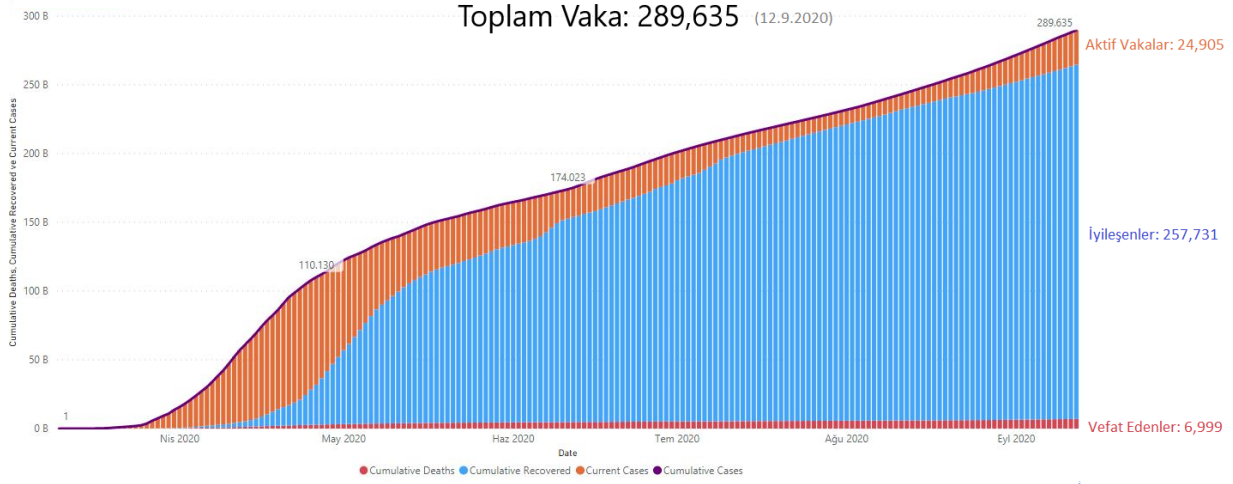

Bu grafikte her 1 milyon kişi için toplam test, toplam vaka ve toplam ölüm adetleri gösterilmektedir. Görüleceği üzere diğer ülkelerle kıyaslandığında; Türkiye’de çok daha az test yapıldığı, nüfus içerisindeki vaka ve ölüm sayılarının da görece düşük olduğu izlenmektedir.

Toplam Vaka

Aşağıdaki grafikte salgının Türkiye’de başladığı Mart ayından günümüze kadar toplam vaka, toplam iyileşen, aktif vaka ve toplam ölüm sayıları gösterilmektedir.

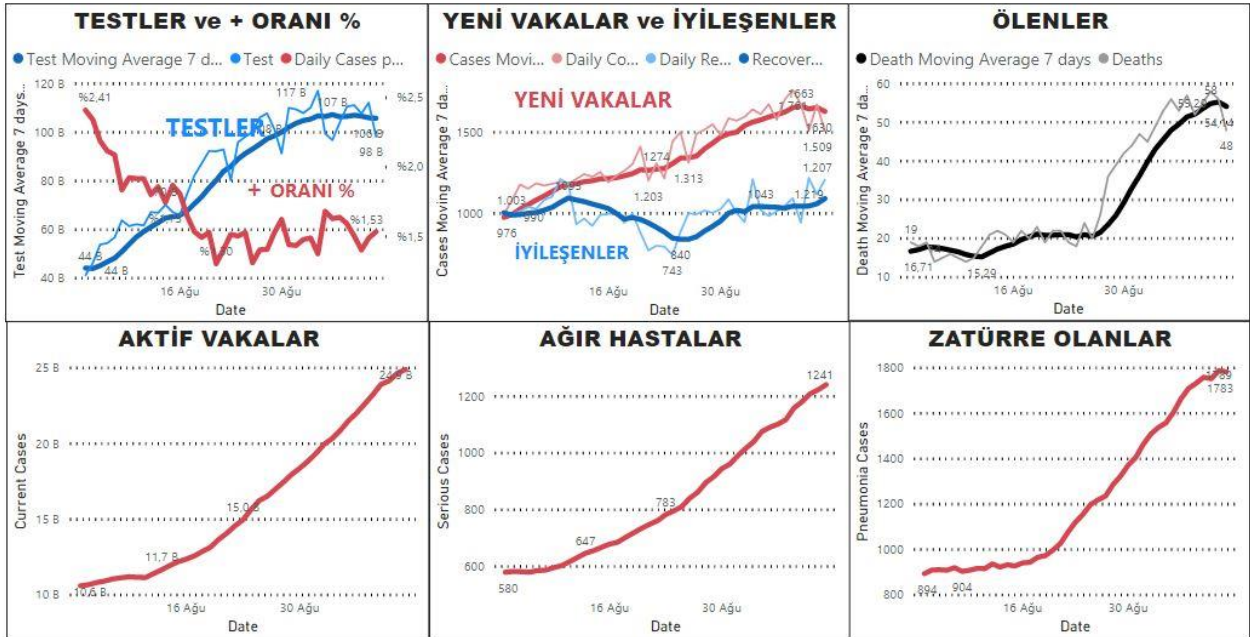
1 Eylül 2020 tarihi itibarıyla Türkiye’de 271,705 kişiye COVID-19 teşhisi konulmuştur. Bu hastalardan 18,359’unun tedavisi halen devam etmekte olup, bu süreçte 245,029 kişi iyileşmiş, ancak ne yazık ki 6,417 kişi hayatını kaybetmiştir.

Son 30 Gün

12.09.2020

TÜRKİYE COVID19 AĞUSTOS - EYLÜL 2020 GRAFİKLERİ

Grafiklerden de izleneceği üzere son bir ay içerisinde test pozitiflik oranı ile yeni vakaların, ölenlerin, aktif vakaların, ağır hastaların ve zatürre olanların sayısı hızlı bir şekilde artmaktadır.